

Březen 2016/1

Křtinský zpravodaj

Vážení sousedé,

pomalou končí zima - nezima, tak ani nevím, jestli lze první letošní číslo našeho Zpravodaje označit jako zimní. Navzdory rozmarům počasí však věřím, že letošní rok bude příznivý pro všechny křtinské obyvatele i pro naši obec, že ho prožijeme spokojeně, ve prospěch nás všech.

V minulých dnech jsme si připomenuli nedožitě devadesáté narozeniny našeho pana děkana Tomáše Prnky. Jeho památce věnujeme samostatný článek uvnitř Zpravodaje.

Jen krátce se vrátím k minulému roku. Přes řadu nemalých investičních akcí, které jsme v minulém roce uskutečnili, skončil výsledek hospodaření obce v roce 2015 ziskem ve výši 1.475.944 Kč. Téměř na všechny investice se nám totiž daří získávat dotace z různých zdrojů a obecní peníze se používají jen k dofinancování. Pro představu: letos máme podáno zatím dvanáct žádostí o dotace a průběžně chystáme dalších minimálně šest. Úspěšnost bude záležet na tom, jak budou nabíhat evropské dotace, které mají zatím zpoždění.

V zimě mě zastavila paní a říkala, že když už máme tři zaměstnance na úřadu, měli by lépe udržovat chodníky. Nejen pro ni na vysvětlenou, jak to s těmi zaměstnanci je: jednoho zaměstnáváme díky dotaci 14 tisíc měsíčně z Úřadu práce, druhý pracuje na zkrácený úvazek a jen třetí má klasickou pracovní smlouvu. Škoda, že není více zájemců, kteří jsou evidováni na ÚP a mají chuť pracovat. Sami by si něco vydělali a my bychom také ušetřili nemalé finance. Těm současným zaměstnancům se pracovat chce a na vzhledu obce je to vidět.

Možná jste si všimli v minulých dnech zvýšeného pohybu geometrů. Jedná se o přípravu rozsáhlého projektu vybudování nových chodníků, který bude řešit chodníky komplexně: z Kolonky od křížku, od mostku na Pusté straně až k Vojenským bytovkám, směrem na Brno ke koupališti a dále k Pivovaru. Projekt bude také řešit autobusové zastávky, přechody pro chodce a zastavování autobusů na náměstí a přinese větší bezpečí a pohodlí pěších. Současně bude probíhat výměna starého vodovodního řadu a výměna povrchů starých chodníků. Možná budeme muset požádat některé z vás o výkup části některých pozemků pro tyto chodníky v závislosti na tom, jak se podaří projektantovi chodníky umístit. Proto bych ty, kterých se to případně bude týkat, poprosil o vstřícnost. Určitě dáme včas vědět, pokud by k této situaci mělo dojít.

V souvislosti s tím bych rád upozornil některé z nás, že obecní pozemky neslouží jako skládka jejich nepotřebných věcí, skládka dřeva, parkoviště autovraků a podobných věcí. Některá zátiší, které jsou schopni tyto spoluobčané vytvořit, třeba na příjezdu do Křtin, opravdu stojí za to. Je jen s podivem, že co většina z nás považuje za samozřejmé, pár jedinců není schopno akceptovat. Vždy si říkám, jak by se tvářili, kdyby to stejné někdo udělal na jejich pozemku, možná bychom se divili, jaká by byla jejich reakce. Obec má v tomto směru poměrně silné pravomoci a může uložit velmi vysoké pokuty. Snad ale nebude třeba k těmto krajním možnostem sáhnout. Tímto děkuji všem, kteří udržují nejen svoje pozemky, ale také svoje bezprostřední okolí.

Jistě jste si všimli, že se u nás letos oproti jiným obcím, snížil poplatek za popelnice. Je to zásluhou nás všech, protože se nám daří dobře třídit odpad. Pohybujeme se v úspěšnosti třídění na desátém až patnáctém místě mezi více než šesti sty obcemi v JMK. Do kontejneru na textil jsme například loni odevzdali 2.960 kg.

Ve Zpravodaji také najdete dotazník, mapující zájem o kompostéry, které obec nakoupí z dotací a poskytla by je občanům do bezplatného pronájmu. Pokud budete mít zájem o tuto službu, prosím o doručení dotazníku na úřad, třeba do schránky, nově instalované u vchodu.

V letošním roce se bude zpracovávat také velmi důležitý strategický dokument, který se jmenuje Program obnovy a rozvoje venkova. Původní, který je z roku 2000, je již zastaralý a dá se říci splněný, proto se bude zpracovávat nový. Na jeho tvorbě se budete podílet hlavně vy, formou dotazníků a předpokládám i několik komunitních sezení.

Chtěl bych také apelovat na ty, kteří sice u nás bydlí, ale nemají zde zatím trvalý pobyt, aby se k němu přihlásili. Každý trvale přihlášený znamená pro obec roční příjem ve sdílených daních cca osm tisíc korun. Nejen, že nám tím pomůžete získávat prostředky na údržbu obce, ale vyjadřujete tím také určitou sounáležitost se svojí obcí a neberete ji jen jako místo k přespání.

Na posledním zastupitelstvu padl dotaz, zda by nebyla možnost vybudovat také dětské hřiště na Kolonce. Kolonka by si jistě dětské hřiště zasloužila, je ale třeba, aby se všichni dotčení domluvili, co je pro ně výhodnější: jestli využívat prostor mezi zahradami jako příjezdy ke svým nemovitostem, či skládku dřeva nebo jako prostor na hraní těch nejmenších. Mimochodem v územním plánu je tento prostor určen pro volný čas a jako sportoviště. Je to jen na Vás, jak se rozhodnete.

Na stejném zasedání jsme také schválili příspěvky na činnost našim spolkům a zájmovým skupinám v celkové výši 109 tisíc korun. Vedle toho představuje obecní podpora spolkové činnosti v průběhu roku minimálně dalších 100 tisíc formou spolupořadatelství nejrůznějších akcí. Provoz Spolkového domu, který slouží k setkávání, spolyká ročně také asi 250 tisíc. Výše podpory je v součtu proto tak vysoká, že si velmi vážíme přínosu, který mají spolky pro bohatství a různorodost našeho společenského a kulturního života.

Nějak jsem se rozepsal, a to jsem chtěl být stručný. Držme si palce, abychom byli úspěšní ve většině záměrů a aktivit, které jsme si pro letošek naplánovali. Znamenalo by to velmi výrazný posun v kvalitě života ve Křtinách.

Váš starosta

Pytlový sběr

Připomínáme, že pytlový sběr tříděného odpadu proběhne v následujícím období v těchto termínech:

3. března, 31. března, 28. dubna, 26. května, 23. června a 21. července.

Děkujeme, že nám pomáháte udržovat prostředí obce čisté a tříděním odpadu udržet náklady na jeho likvidaci na co nejnižší úrovni.

Ohlašovací povinnost k místním poplatkům

Řada osob, jimž zákon přikazuje ohlásit situaci, z níž vyplývá povinnost platit místní poplatky, dosud nedodala ohlášení k místním poplatkům a pokud ano, tak nehlásí následné změny. Dle Obecně závazné vyhlášky platí termín 15 dnů na ohlášení vzniku, změny nebo zániku poplatkové povinnosti.

Je třeba ve vlastním zájmu včas ohlásit veškeré změny, případně zánik povinnosti. Z toho důvodu žádáme občany, aby si zkontrolovali údaje k místním poplatkům na Úřadu městysu. Týká se zejména poplatků za komunální odpad fyzických osob s trvalým pobytem ve Křtinách, komunální odpad za nemovitost, kde není hlášena žádná osoba k trvalému pobytu, poplatek ze psů a další.

Kompostéry

Dlouhodobě usilujeme o zkvalitnění systému nakládání s komunálním odpadem, který by zaručoval ekonomickou i ekologickou únosnost jeho likvidace. Jelikož biologicky rozložitelný odpad tvoří významné procento (až 60%) z celkového komunálního odpadu, který končí v popelnicích a následně na skládce, rozhodli jsme se maximálně podporovat systém domácího kompostování. Rádi bychom každému zájemci poskytli zcela ZDARMA kvalitní domácí kompostér, který bude zakoupen z finančních prostředků EU a obce. K tomuto však potřebujeme zjistit Váš zájem o tyto kompostéry. Proto současně se Zpravodajem distribuujeme anketní leták, jehož cílem je zjistit, kolik zájemců z řad našich občanů by o takový komposter projevilo zájem. Pokud dotazník ve Zpravodaji neobdržíte a máte o komposter zájem, vyzvedněte si anketní lístek na obecním úřadu.

Jubilanti

V následujících měsících oslaví životní jubilea tito naši spoluobčané:

Březen

Ivan Grégr, Gerhard Kollinger, Stanislav Kubeš, Františka Lišková,
Milada Maršová (Santini), Zdeněk Pokorný, Irma Třísková,
Miroslav Urbánek

Duben

Jiřík Nezval, Alois Švenda

Květen

Marie Čapková, Julie Drápalová, Jaroslava Hamerská,
Jarmila Komprdová (Santini), Bohumila Machačová,
Alena Meluzínová, Zdeněk Opletal, Vít Rumpel,
Libuše Sehnalová

Červen

Viola Bednářová, Eugenie Černošlávková, Olga Raiblová,
Rudolf Šilhánek

Přejeme jim do dalších let života pevné zdraví a osobní spokojenost.

Nedožití devadesátiny pátera Tomáše Prnky

Chybělo málo, aby své devadesátiny oslavil pan děkan spolu s námi. Narodil se na svatého Valentýna roku 1926 v Uhřicích, slovácké dědině obklopené poli, se starobylým románským kostelem sv. Jana Křtitele, kousek od Kyjova. Zemědělství tak bylo samozřejmou součástí jeho dětství. Po studiu na brněnském gymnasiu na Třídě kapitána Jaroše se rozhodl pro studium kněžství. Vybral si tím obtížnou cestu v nelehké době.

S hrabětem Mensdorff-Pouilly.

Vysvěcen byl tajně v roce 1953 v soukromé biskupské kapli v Brně na Petrově, za odměnu absolvoval tříletou vojenskou službu u pověstných "černých baronů". Teprve potom se mohl začít věnovat svému

poslání. Sloužil postupně na několika moravských farách, naposledy v Adamově. Vesnický původ a obtížné začátky v něm utvrdily úctu k práci a k obyčejným lidem.

Do Křtin přišel 1. prosince 1973 s jasným cílem: zvelebit křtinskou farnost, zejména krásný, ale chátrající kostel a získat Křtinám zpět věhlas, který po staletí rozvíjeli jeho dávní předchůdci, zábrdovičtí premonstráti a který po zrušení jejich kláštera postupně upadal. Přesto, že své dílo započal v době, která příliš nepřála údržbě církevních objektů, během následujících bezmála čtyřiceti let svůj cíl splnil. Podařilo se mu provést nejrozsáhlejší rekonstrukci kostela od jeho dostavby v osmnáctém století. Vedle toho zrekonstruoval faru, kostel v Bukovince, vybudoval novou kapli v Březině a nechal opravit řadu dalších drobných církevních staveb. Stal se tak jedním z nejvýznamnějších správců křtinské farnosti v jejich psané historii.

Vedle toho rozvíjel čilé vztahy s věřícími z celé Moravy a prosazoval tak Křtiny jako poutní a duchovní centrum. Zval do kostela farníky, poutníky i umělce, kteří svou činností rádi obohacovali duchovní a kulturní úroveň života ve Křtinách. V jeho knihovně na faře se scházeli lidé z celé Moravy a dalekého okolí. Navštěvovali jej významní politici, umělci, vědci i obyčejní lidé.

Kamkoli člověk přišel a řekl, že je ze Křtin, vždycky se našel někdo, kdo si vzpomněl: "vy tam máte toho děkana Prnku". Býval často zván na rozličné církevní slavnosti i jiné společenské události, k oslavám narozenin, či jenom tak. Jeho hlavním působištěm ale zůstávala křtinská farnost, kde byl nejraději a kde bylo stále co řešit a budovat.

Když před třemi lety odešel, stalo se stylově na Velký pátek, v nejvýznamnější den církve, které zasvětil svůj život. Zanechal po sobě dílo duchovní i světské, které si zaslouží náš obdiv a úctu.

Dodnes lze potkat v okolí fary a zámku jeho čtyřnohého přítele, velkého strakatého kocoura Mouřečka, kterému na Zámku neřeknou jinak, než Oskar a vždycky pro něj mají připraven nějaký ten pamlsek. Rád se k vám přitulí, protože je zvyklý na lidské přátelství. Dobře si totiž pamatuje, jak mu bylo u pana děkana dobře.

Redakce

Panu děkanovi naslouchal i papežský nuncius Diego Causero...
... nebo kardinál Vlk.

ŠKOLA

Den předškoláka

Ve středu 13. 1. 2016 se uskutečnil v naší škole Den předškoláka. Školu si přišlo prohlédnout 25 dětí, které doprovodilo 7 maminek a také dvě paní učitelky z mateřské školy.

Program pro ně nachystaly paní učitelky 1. stupně ZŠ Mgr. Dobromila Cvešperová, Mgr.

Ivana Majerová a Mgr. Olga Teremová. Děti se spolu se svými staršími kamarády z 1. tříd společně učily, prohlédly si školu, společně se nasvačily a také si zadováděly ve školní tělocvičně, kde jim pomáhali žáci 8. třídy, budoucí garanti projektu "Můj nový kamarád". Pro rodiče, kteří doprovázeli své děti, byla zorganizována beseda s vedením školy včetně vedoucí školního poradenského pracoviště, při níž rodiče dostali informace o provozu školy, školní docházce žáků a mohli se zeptat na vše, co je zajímalo v souvislosti s nástupem jejich dětí do 1. třídy. Věřím, že všichni zúčastnění prožili příjemné dopoledne splňující jejich očekávání.

RNDr. Petr Lukáš, ředitel ZŠ a MŠ Křtiny

Lyžařský kurz Olešnice 2016

Ve dnech 15. – 19. února se na sjezdovce v Olešnici uskutečnil lyžařský kurz pro žáky 2. – 5. ročníku naší školy. Třicet osm lyžařů bylo rozděleno do pěti družstev, červeného, zeleného, modrého, oranžového a černého, a pod vedením paní učitelky Hladišové, paní učitelky Majerové, paní vychovatelky Soldánové, pana učitele Smejkala a externího instruktora Marka Majera se každý den pět hodin věnovalo zdokonalování svého lyžařského umění.

Všechny účastníky musíme pochválit za to, jak odpovědně přistoupili k výcviku, i když lyžařské podmínky nebyly vinou počasí ideální. Zejména lyžaři - začátečníci si zaslouží náš velký obdiv, neboť již na konci druhého dne vyjeli na vleku na kopec a sjeli velkou sjezdovku. Ale nutno říci,

že pokrok udělali všichni účastníci a nadšení z jízdy bylo veliké.

Doufáme, že zdařilou akci se nám podaří zopakovat i v příštím školním roce a že spokojených lyžařů bude na naší škole přibývat.

Zapsala Mgr. Ivana Majerová

Školní dětský karneval

Dne 19. února proběhl na prvním stupni základní školy dětský karneval. Děti si připravily krásné masky, všem se ukázaly při tanci a porota tak měla nelehký úkol vybrat tu nejlepší masku. Odměnu nakonec dostaly všechny děti, a tak nebylo nutné smutnit. Po reji masek následovaly taneční soutěže, které byly plné zábavy a akrobatických variací. Věříme, že si karneval všechny děti užily a můžeme jej příští rok úspěšně zopakovat.

Zapsala Mgr. Zdeňka Kučerová

Informace ze zápisu dětí do 1. třídy

Zápis dětí do 1. třídy ZŠ pro školní rok 2016 - 17 proběhl v úterý 26. 1. 2016 v duchu pohádkových postaviček, které vítaly rodiče a prarodiče s dětmi již u vchodu do školy a čekaly na děti i na jednotlivých stanovištích. Tam doprovázely děti paní učitelky a spolu plnily zajímavé úkoly. K zápisu se dostavilo celkem 30 dětí, z toho 26 dětí bylo přijato a rodiče 4 dětí zvažují odklad školní docházky o jeden rok. Pro rodiče budoucích prvňáčků se pak konala 2. 2. 2016 beseda se školní psycholožkou na téma "Jak společně s dětmi zvládnout nástup do školy", kde rodiče získali důležité informace pro novou životní etapu svých dětí a dostali odpovědi na otázky týkající se školní docházky.

RNDr. Petr Lukáš, ředitel ZŠ a MŠ Křtiny

Základka má talent

Dne 28. ledna 2016 proběhla na naší škole akce „Základka má talent“, kterou zorganizovali žáci 9. třídy pro své mladší spolužáky z 1. stupně ZŠ. Navázali tak po čtyřech letech na své starší spolužáky, kteří zorganizovali tuto soutěž poprvé. Soutěž měla ukázat, jak jsou talentované děti z prvního stupně ZŠ.

Soutěže se zúčastnilo 16 žáků. Připravili celkem 12 vystoupení. Viděli jsme v nich ukázky gymnastiky, pěvecká a taneční vystoupení, bubenická čísla a dokonce interpretaci vlastního díla.

Vystoupení hodnotila porota i diváci, kteří usedli v sále. Akci moderovaly žákyně 9. třídy Zuzana Nippertová a Sára Wohlgemutová. V porotě zasedli pan starosta František Novotný, paní učitelka ZUŠ Jiřina Hloušková, cvičitelka aerobiku Aneta Kuklínková a naše bývalá žákyně Nikola Pokojová. Akci zahájil pan ředitel Petr Lukáš.

A nyní k vítězům. Cenu diváků a zároveň 1. místo poroty obsadila žákyně 2. třídy Amálka Šmidová se svým tanečním vystoupením. Druhé místo obsadila Zuzanka Švendová z 3. třídy, která přečetla své vlastní literární dílo. Třetí místo patřilo Aniče Hlavaté a Nele Jirůškové z 3. třídy. Zvítězily ale všechny děti, které měly tu odvahu zapojit se do soutěže a ukázat ostatním v čem jsou dobré.

Celá akce by se nemohla uskutečnit bez sponzorů, kteří poskytli věcné i peněžité dary pro účastníky soutěže. Patří jim naše velké díky. Dále děkujeme porotě za objektivní hodnocení a všem divákům za podporu.

Zapsala Ladislava Giblová, třídní učitelka 9. třídy

FARA

I Have a Dream (česky Sním o tom)

Loni byly u nás hody. Pokud nepočítáme Jedovnice, kde hodovat začali teprve před pár lety, jsou Křtiny nejsevernějším bodem v Jiho-moravském kraji, kde se drží skutečné hody. Uživatelé dálnice D 1 vědí, že cestou z Prahy potkají první hody (a poslední cestou z Brna) ve Velké Bíteši, ale to už je kraj Vysočina a navíc tamní kostel stojí o 7 tisícín stupně jižněji než náš. Dál na Vysočině a pak po celých Čechách drží pout', která je však něco jiného než naše moravské putování - třeba právě do Křtin, ať už se sem přijde pěšky anebo odtud vyjde, ať už se přijede na velkou, hasičskou či jinou pout'.

Naše hody jsou opravdu výjimečné - tolik stárků a tolik malé chasy se hned tak nesejde. A zahájení čestným kolečkem pana starosty s chotí (nebo paní starostky s chotěm) nám i jižnější obce mohou závidět. Příprava hodů

je radostí pro rodiny i celou obec a není divu, že na ně rádi vzpomínáme a na další se už těšíme.

Kdo se těší, ten sní. Snil i můj kolega z baptistické církve Martin Luther King, když ve Washingtonu 28. srpna 1963 prohlásil: „Sním o tom (I Have a Dream), že jednoho dne na cihlově červených svazích v Georgii budou moci potomci někdejších otroků usednout jako bratři u jednoho stolu s potomky někdejších otrokářů.“

Tato slova byla ryzí utopie, protože tenkrát bylo všude v autobusech i na toaletách jasně napsáno, které jsou jen pro bílé a které jen pro černé. Do roka však prezident Johnson podepsal zákon zaručující rovnoprávnost. Byla to i odvaha a není divu, že pastor King byl za pět let poté zavražděn. Ale to už se vyplnila další věta z jeho řeči "Sním o tom, že mé čtyři malé děti budou jednoho dne žít v zemi, kde nebudou posuzovány podle barvy své kůže, ale podle kvality charakteru."

I já sním, že křtinský farář jednou bude osobně žehnat dobrému dílu s názvem Stavění máje, protože to je vždycky trochu nebezpečné a o Boží ochranu stojíme všichni. I já sním o tom, že po skončení všech pracovních příprav povede první cesta v kroji do kostela.

A sním dokonce o tom, že při hodech v neděli dopoledne už zase před kostelem bude všechno zářit. Hlavně se těším na rozzářené tváře krojovaných při hodové mši, která patří jim a je vždy vrcholem celé slavnosti. Je tak důležitá, že se dá srovnat jedině s půlnoční. Všichni samozřejmě počítáme s lidskou svobodou a tolerance pro nás není jen pouhé slovo. Nebudeme se proto divit, že na mši jistě nepůjde sto procent stárků a všechna chasa. Jisté však je, že ti, kdo přijdou, potěší sebe i všechny ostatní, velké i malé, kteří na naše hody přijdou z blízka i z dáli.

Nechte mě snít. Anebo mě nenechte jen snít. Když máme tak hezké slovácké kroje, můžeme si přece přát, aby i v našem městysu platilo, co tam zpívají:

Veselá je dědina, kde sa milá zrodila, veselá je veselá jak hodová neděla.

Jan Peňáz, současný křtinský farář

Sokolské okénko

Zimní měsíce jsou v TJ Sokol Křtiny ve znamení tělocvičny a lyžařských svahů. V loňském roce jsme zaznamenali opět nárůst zájemců o pohybové aktivity a tak máme již děti rozděleny do dvou skupin – mladší a starší. Mladší skupinka čítá 13 dětí ve věku 5-8 let a věnujeme se rozvoji celkové pohybové obratnosti, stejně jako míčovým aktivitám. Starší skupina má 12 dětí ve věku 9-13 let a slouží zároveň jako naše fotbalová přípravná, která zahájila svoji činnost v měsíci září loňského roku. V zimních měsících kombinujeme fotbalovou přípravu se zvládnutím celkové pohybové obratnosti a nabíráním fyzické kondice. V lednu a únoru jsme odehráli první dvě přípravná utkání s Babicemi. Zvláště v tom domácím zápasu podali naši hráči a hráčky nadšený výkon. Za bouřlivého povzbuzování maminek, tatínek, dědečků i babiček, kteří se dostavili na utkání v nebyvalém počtu, slavili vítězství 21:20. Přejme si, aby jim zápal pro hru a pohyb vydržel i do dalších měsíců. Tím také zveme všechny nové zájemce do našich řad. S přicházejícím jarem se opět přesuneme na venkovní fotbalové hřiště u potoka.

V rámci obnovy hřiště máme také podány dvě žádosti o dotace v celkové výši 800 000 Kč, na rekonstrukci hřiště u potoka a vybudování zázemí nezbytně nutného pro hráče i diváky. Děkujeme tímto za pomoc a přízeň pracovníkům Obecního úřadu, bez jejichž pomoci a zkušeností s dotačními tituly by rozlet v takovém rozsahu nebyl naprosto reálný.

V lednu jsme také podnikli první z letošních lyžařských zájezdů, a to do Jeseníků na Ramzovou. Autobus byl krásně naplněn, na horách zataženo, vítr nás profukoval, lyžovačka však nádherná a dokladem toho byly červené spokojené tváře účastníků během cesty domů.

Druhý zájezd byl bohužel z důvodu malého počtu zájemců zrušen. Většina možných účastníků podlehla pocitu, že už ani na horách snít nebude. Pro 21 přihlášených se nám bohužel nepodařilo sehnat mikrobus. Byla to však velká škoda. Někteří z organizátorů zájezdu si ho nenechali ujít a v počtu 2 dospělých a 3 dětí vyrazili na Dolní Moravu. Byla to, jedním slovem, fantazie: krásně upravené svahy, žádné fronty a lyžování doslova od rána do večera, zakončené jízdou na bobové dráze, smějící se na nás hned vedle sjezdovky – co více si přát?

Věřme tedy, že třetí zájezd s podtitulem „rozlučme se s letošní zimou a lyžařskou sezonou“, najde více zájemců a zástupci ze Křtin o sobě dají vědět v některém z našich pěkných moravských lyžařských středisek.

S přicházejícím jarem také stojí jistě za zmínku blížící se výprava s podtitulem „Sokol letí nad Macochou“, která se bude konat v sobotu 2.4. a na níž jsou zváni nejen rodiče a děti, absolvující zimní cvičení, ale i široká křtinská veřejnost.

Na závěr pak ještě kontakty na vedoucí jednotlivých oddílů :

Cvičení dětí 1.-5. třída - Kamila Drápelová, tel. 736 522 894,
email: sokolkrtiny@seznam.cz

Fotbalová příprava 1.-5. Třída - Radek Brzobohatý,
tel. 737 211 471, email: sokolkrtiny@seznam.cz

Fotbal dorost/muži - Štefan Pindák, tel.602 758 770 ,
email: stefan.pindak@gmail.com

Tenisový kroužek - Vítek Opletal, tel. 602 710 674,
email: sokolkrtiny@seznam.cz

Volejbalový kroužek - Vítek Opletal, tel. 602 710 674,
email: sokolkrtiny@seznam.cz

Lyžařské zájezdy - Přemek Horek, tel. 602 770 463,
email: sokolkrtiny@seznam.cz

Cyklistický kroužek - Bronislav Friedl, tel.602 614 970 ,
email: sokolkrtiny@seznam.cz

Bližší info o činnosti jednotlivých oddílů naleznete na stránkách Sokola:

www.krtiny.cz/sokol/

Radek Brzobohatý

Konečně bez noční můry !

V květnu 2014 jsme oslavili 100 let SOKOLA ve Křtinách. Při ukončení výstavy a vyklizení prostor divadelního sálu se ztratila jedna medaile. Byl to pro všechny pořadatele pořádný šok. Hledala jsem ji s dcerou i ing. Horkem - marně. Chtělo to systémově vše projít. Nešlo to pro spoustu věcí, které jsou tam uskladněny.

Nejvíce mne mrzelo nevybíravé napadení od pana I. Gregra nejen mne a mojí rodiny, ale celého výboru. Fakt je, že nevím jak bych se v jeho situaci zachovala já. Pro něj to byla zlatá medaile z rodinných důvodů. Myslím, že jsem si to nezasloužila. Nemohla jsem spávat, nesměla jsem si při probuzení vzpomenout na medaili. Vždyť já jsem ji od něj nepřebrala, neměla jsem mu tedy co vracet.

Konečně v neděli 22.11.2015 se našla!!! Položená v krabici v divadelní šatně! Tam jsme ji nehledali. I tentokrát se dostavila, samou radostí, opět noční můra a věřím, že naposledy.

V pondělí jsem medaili předala starostovi Sokola F. Meluzínovi. Teď k tomu schází darovací listina. Prosím hochy, kterým doma někde zbyly nějaké papíry, ať do nich nahlédnou. Třeba se tam najde.

Jindra Tarnovská

Příprava sokolských oslav byla organizačně velmi náročná. Málokdo z účastníků oslavy si umí představit úsilí, které organizátoři věnovali přípravě. Odměnou byla jim povedená akce, nevyšlo jen pár drobností. Domnívám se, že si organizátoři zaslouží především naše uznání a poděkování za práci, kterou při přípravě akce odvedli. Jsem proto rád, že se podařilo ztracenou medaili nalézt. Petr Švenda.

Atentát na starostu!

10.ročník detektivní pátrací hry HOLMESIÁDA, 11.11.2015

„Křtinám se v posledních letech daří v mnoha oblastech od úspěchů v různých soutěžích až po získávání dotací. Někomu je to však trnem v oku a úspěchy Křtinám nepřeje. Na ÚM Křtiny přišel dopis, který vyhrožoval starostovi likvidací. Policie se proto obrátila na osvědčené detektivní agentury, aby vypátraly, kdo za výhrůzkami stojí a zabránily atentátu. Podaří se jim to dřív, než bude pozdě?“

Na základě této legendy se ve Křtinách odehrál již 10. ročník detektivní hry „Holmesiáda“, kterou tradičně pořádají místní skauti. Zúčastnilo se jí přes 50 dětí a spolupracovalo téměř 20 vedoucích a dospělých. Byl to tak co do počtu účastníků rekordní ročník. Při této hře děti poznávají Křtiny a to i jejich jinak neznámá zákoutí. Pátrají po zprávách - „stopách zločinů“, luští šifry, rozkrývají záhady, učí se pracovat v týmu a komunikovat. Při hře podbarvené dobrodružnou legendou překonávají strach z pohybu po zšeřelých Křtinách a zažívají věci, které u televize nezažijí.

Sešli jsme se v klubovně a rozdělili se do jednotlivých týmů detektivů. V kategoriích „Junior agents“ jsme měli 8 týmů a v kategorii „Senior agents“ jsme měli 3 týmy. Sotva jsme se rozdělili a přečetli si výhružný dopis, který přišel panu starostovi, zvonil mi telefon. Volala Anita Ruby z ÚM Křtiny: „V kanceláři pana starosty se nám objevilo něco divného. Vypadá to jako časovaná bomba. Potřebujeme pomoci.“ Všichni jsme se tam vypravili. Na stole v kanceláři starosty opravdu leželo podivné zařízení - tři dynamitové patrony spojené drátky s malou klávesnicí a červeně blikající diodou. Detektivové museli zjistit správný kód k deaktivaci bomby. Jednotlivá čísla kódu hledali v okolí nákupního střediska. Díky velkému nasazení všech detektivů se zařízení deaktivovat podařilo.

Pak jsme se dozvěděli, že na starostu je najatý odstřelovač. Dalším úkolem detektivů tedy bylo odhalit, kdy a kde bude odstřelovač ukrytý a zabránit mu v útoku na starostu. Detektivové se rozběhli po Křtinách pátrat po stopách. Pomůckou jim byly mapy a šifrované zprávy. Při pátrání se museli mít na pozoru před zločinci s červeným světlem. Podařilo se objevit spoustu „stop“.

V určený čas jsme se sešli v klubovně a dali dohromady vše, co jsme vypátrali. Dozvěděli jsme se, že odstřelovač bude chvíli po 19. hodině na kostelních schodech. Rozdělili jsme se na dvě skupiny, abychom ho mohli obklíčit

a vyrazili jsme. Kolem kostela se pohybovala i Česká televize, která natáčela v kostele koncert Hradišťanu. Za jedním z jejích aut jsme odstřelovače objevili, chytili a odzbrojili. Dav detektivů jej potom dovedl do klubovny. Zločinu bylo zabráněno!

Pak už následovalo občerstvení v klubovně za účasti pana starosty a jeho manželky vyprávění o zážitcích ze hry a vyhlášení výsledků hry.

Velké poděkování patří všem, kdo se zúčastnili a pomohli s přípravou a realizací hry. Speciální poděkování patří panu starostovi Františku Novotnému, který souhlasil s tématem hry a do její realizace se aktivně zapojil.

Zbyněk Drápela

Vánoční tvoření 28.11.2015

Před Vánocemi proběhla malá rukodělná dílnička v sále Spolkového domu pod záštitou Křtinského Skautského střediska. Děti i dospělí si zde mohli vyzkoušet artyčokovou techniku (přípevňování různobarevných kousků stužek na polystyrenové výlisky, do různých obrazců), malování na překližkové výřezy (tvořily se hlavně různé plasticky vypadající cedulky, třeba na dveře, s motivy vánočními a s motivy zvířátek), vánoční přání za pomoci bigshotu (bigshot je přístroj na vytlačování různých motivů podle šablon do papíru), zapichovátka do květináče v podobě anděla.

Ale největší úspěch slavily jednoznačně pískové mandaly. Šablony mandal, předtištěné na samolepícím papíře, se postupně posypávaly barevnými písky a vznikaly nádherné obrazce.

Po dobu pěti hodin, které dílnička trvala, se ve spol. sále vystřídalo kolem 40 tvořeníchtivých účastníků. Světlušky se za námi přesunuly rovnou po ukončení jejich víkendové akce v klubovně. Přicházely další děti tvořit dárečky pro své blízké, babičky s vnoučaty, dospělí, kteří se chtěli chvíli zastavit v tom předvánočním shonu, i obyvatelé domu Lumina za námi zavítali. Tatínkové, kteří si přišli vyzvednout své ženy a děti, byli nezdřídka také zataženi do tvoření.

Velký dík patří Janě Kvapilové - Kvapče z Mokré, která celý program nachystala a vedla.

Za Skautské středisko Křtiny - Michaela Brzobohatá

Cestovatelské večery

Cestovatelský večer - Bali, 5.11.2015

První listopadový čtvrtek proběhl ve Společenském sále ve Křtinách další cestovatelský večer. Fotografie Františka Závady promítala a vyprávěla Jana Zavadová.

Vyprávění o indonéském ostrově Bali bylo velmi poutavé a barvité.. Zajímavé bylo třeba povídání o místním zvyku nošení košů s nákladem na hlavě. Někdy zátěž dosahuje i několik desítek kilogramů. Z hlediska architektury je zajímavé, že každý dům má svoji svatyni, kam jeho obyvatelé několikrát denně nosí oběti místním bohům. Viděli jsme také fotografie z návštěvy balijských chrámů a z opičího města.

Na závěr jsme si prohlédli balijské tržnice, z nichž nám Zavadovi dovezli i malou ochutnávku. Bylo to rýžové víno, zázvor a zázvorové bonbóny a také třtinový cukr a cukrovinky z černé rýže.

Tento cestovatelský večer měl kolem třiceti posluchačů a sál tak byl pěkně zaplněný. Velké poděkování patří Janě a Františkovi Zavadovým, kteří promítání připravili a prezentovali.

Cestovatelský večer, Kuba, 3.12.2015

Díky prosincovému cestovatelskému večeru jsme se podívali na Kubu - perlu Karibského moře. Vyprávěl a promítal David Rimeš z Brna.

Na Kubě byl před třemi lety s cestovní kanceláří. Během dvou týdnů procestoval několik míst včetně hlavního města Havany. Pěkně nám popovídal o přírodě, památkách, ale také o historických návaznostech, které ovlivňovaly a ovlivňují život Kubu.

K zajímavostem patřilo třeba povídání o vozovém parku. Většina automobilů je zde z padesátých let minulého století a jsou to tak vlastně veterány. Kdo si zde chce koupit auto, tak musí prokázat, jak přišel k penězům, za které si je chce koupit. Při měsíčním výdělkem v přepočtu 500Kč je asi docela těžké na auto našetřit. Nová auta jsou tak v podstatě jen ta, která slouží státní správě.

Tento cestovatelský večer měl 25 posluchačů. Velké poděkování patří Davidovi Rimešovi za skvělé vyprávění.

Cestovatelské večery mění pořadatele

V průběhu minulých osmi let se ve Křtinách uskutečnilo 46 cestovatelských večerů a další 4 přednášky, které cykly cestovatelských večerů doplňovaly. Bylo to tedy rovných 50 akcí.

Na cestovatelských večerech přednášeli jak křtinští občané tak přednášející z blízkého i dalekého okolí. Díky nim jsme se mohli „podívat“ do mnoha zemí všech kontinentů. Namátkou to byla třeba Kanada, Tibet, Nový Zéland, Dubaj, Thajsko, ... Cyklus cestovatelských večerů se postupem času rozrostl i o další přednášky z jiných oblastí. Povíдали jsme si o čajích a čajování, o jedlých květinách, o rodokmenech a o historii Moravy. Na všech akcích jsme se snažili mít vždy něco navíc oproti televizním dokumentům. Pokud možno uspokojit co nejvíce smyslu. Účastníci si tak mohli prohlédnout různé suvenýry, poslechnout hudbu, ucítit specifické vůně a často i ochutnat speciality té, které země. Neocenitelný byl samozřejmě kontakt se zajímavým člověkem, který danou zemi navštívil a možnost přímých dotazů. Počet účastníků se pohyboval mezi 15 až 55. Někteří účastníci patřili mezi „skalní“, kteří chodili téměř na všechny akce. Všem patří velké poděkování. Bez zájmu veřejnosti by pořádání cestovatelských večerů nemělo smysl.

Děkuji všem kdo se mnou při pořádání cestovatelských večerů spolupracovali. Zejména Petrovi Jelínkovi, s nímž jsme společně cestovatelské večery rozbíhali a také Zdeňkovi Matuškoví, který byl snad na všech cestovatelských večerech a pomáhal s jejich přípravou na místě. Ke konci roku 2015 jsem ukončil své pořadatelství cestovatelských večerů a předal pomyslné „pořadatelské žezlo“ dál. Od ledna 2016 se pořádání cestovatelských večerů ujala naše paní knihovnice Marie Slaničková. Přejí jí hodně úspěchů a sil, ať se můžeme i nadále potkávat se zajímavými lidmi při cestovatelských večerech.

Zbyněk Drápela

ZAPIŠTE SI

Rozpis služeb zubní pohotovosti

Služby jsou zajišťovány v uvedené dny od 8:00 do 13:00. Mimo tuto dobu je služba zajišťována Úrazovou nemocnicí v Brně, Ponávka 6, telefonní číslo 545 538 111 a to ve všední dny od 17:00 do 7:00 a ve svátky nepřetržitě.

Březen

12.3.	MUDr. Pokorný M.	Blansko, A. Dvořáka 4	516 417 621
13.3.	MDDr. Potůček	Blansko, Mahenova 13	516 419 538
19.3.	MUDr. Řehořek	Poliklinika Blansko, Sadová 33	516 488 453
20.3.	MUDr. Řehořkovi	Poliklinika Blansko, Sadová 33	516 488 453
25.3.	MUDr. Roth	Ostrov, Zdrav. středisko	516 444 326
26.3.	MUDr. Semrádová	Sloup, Zemspol, 221	516 435 203
27.3.	MUDr. Sládek	Velké Opatovice, nám. Míru 492	516 477 319
28.3.	MUDr. Srpová	Letovice, J. Haška 12	604 760 665

Duben

2.4.	MDDr. Staňková K.	Boskovice, Lidická 8	516 453 998
3.4.	MUDr. Staňková V.	Jedovnice, Zdrav. středisko	516 442 726
9.4.	MUDr. Stojanov	Blansko, Němcové 1222/15	605 184 479
10.4.	MUDr. Ševčíková B.	Blansko, Svitavská 1A	516 416 386
16.4.	MUDr. Ševčíková R.	Poliklinika Blansko, Sadová 33	516 488 454
17.4.	MUDr. Štrajtová	Černá Hora, Zdrav. středisko	608 220 806
23.4.	MUDr. Šumberová	Lysice, Komenského 429	516 472 227
24.4.	MUDr. Švendová	Křtiny, Zdrav. středisko	516 439 404
30.4.	MUDr. Tomášková	Blansko, Pražská 1b	734 177 800

Květen

1.5.	MUDr. Tomašíková	Adamov, Smetanovo nám. 327	516 446 398
7.5.	MUDr. Ševčíková R.	Poliklinika Blansko, Sadová 33	516 488 454
8.5.	MUDr. Well	Adamov, Smetanovo nám. 327	516 447 605
14.5.	MUDr. Zouharová	Poliklinika Blansko, Sadová 33	516 488 450
15.5.	MUDr. Žilka	Benešov, 19	516 467 313
21.5.	MUDr. Adamová	Letovice, Masarykovo nám.18	516 474 018
22.5.	MUDr. Beranová	Blansko, Gellhornova 9	735 056 656
28.5.	MDDr. Bočková Eva	Kunštát, nám. ČSČK 38	516 462 203
29.5.	MUDr. Bočková Jana	Kunštát, nám. ČSČK 38	516 462 203

Červen

4.6.	MUDr. Fenyk	Letovice, Tyršova 15	516 474 310
5.6.	MUDr. Grénarová	Boskovice, Růžové nám. 16	774 710 550
11.6.	MUDr. Hanáková	Blansko, Pražská 1b	516 418 788
12.6.	MUDr. Havlová	Blansko, Pražská 1b	516 418 786
18.6.	MUDr. Hepp	Rájec, Šafranice 101	516 434 055
19.6.	MUDr. Hosová	Rájec, Zdrav. středisko	516 432 138
25.6.	MUDr. Hošák	Adamov, U Kostela 4	516 446 428
26.6.	MUDr. Houdková	Blansko, Pražská 1b	731 144 155

Vincenc Havel

Slavných křtinských rodáků je jako šafránu. O to pečlivěji bychom měli dbát o zachování jejich památky. Jedním z nejvýznamnějších byl Vincenc Havel, který se v průběhu dvacátého století prosadil jako schopný sochař a malíř. Jeho sochařské dílo je rozseto po celé severní Moravě, na brněnských hřbitovech a některé drobnější předměty a kresby jsou i v majetku křtinských občanů.

Od chvíle, kdy se Vincenc Havel poprvé nadechl křtinského povětrí uplyne za pár dní rovných sto deset let. Narodil se ve

čtvrtek 5.dubna 1906 a stalo se v čísle popisném 59 (za hostincem u Faustů - později Sekaninovo). Jméno dostal Vincenc po dědečkovi. V chlapeckém věku se aktivně zapojil do činnosti prvního skautského oddílu ve Křtinách, vedeného Zdeňkem Farlíkem starším. Z té doby se dochovala jeho chlapecká perokresba křtinského kostela. Také vyřezal krásný příruční totem, na nějž pak předváleční skauti skládali svůj slib. Totem se však nedochoval.

Vincencův otec Jaromír, který se živil jako malíř-natěrač, správně

Havlova dětská kresba Křtin.

rozpoznal, že v synovi dřímá něco víc, než nadání pro malířskou štětku. Když bylo Vincencovi sedmnáct let, přihlásil jej proto nikoli na řemeslo, ale k studiu malířství na Umělecko-průmyslovou školu do Prahy. Vincenc zpočátku maloval, ale díky vlivu profesorů Josefa Mařatky

a Karla Štipla záhy přestoupil na obor sochařství, jehož studiu se věnoval v letech 1923-1927. Pak podnikl studijní cestu po Itálii a po návratu obdržel povolávací rozkaz do armády. Přidělen byl do Opavy, která jej tak zaujala, že se zde usadil a vytvořil řadu bust, portrétů, soch i plakátů. Pak přišla německá okupace Sudet a Havel musel do vnitrozemí. Přesunul se do Brna a znovu se objevil i v rodných Křtinách. Z této doby patrně pochází většina jeho obrazů s křtinskou tematikou.

Po válce se Havel znovu vrátil na Opavsko a definitivně se usadil v Hradci nad Moravicí, kde nakonec, dne 23. února 1992 zemřel. I v poválečném období byl velmi tvůrčí. Vytvořil mramorovou sochu Beethowena, sochy dalších světových skladatelů a jiných historických postav, symbolické plastiky s tematikou ženského těla a jako schopný sochař dostal v té době i řadu zakázek na sochařskou či sgrafitovou výzdobu severomoravských měst v duchu socialistického realismu. Při jejich realizaci se nezpronevěřil svým uměleckým kvalitám a vytvořil díla, jejichž hodnota je dodnes oceňována. Patří proto k významným českým výtvarným umělcům dvacátého století. Během svého života uspořádal devět samostatných výstav a hostoval v řadě dalších.

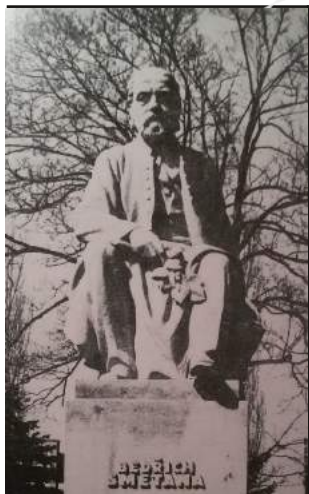

Možná, že i vy máte doma na zdi obrázek nebo drobnou sošku, podepsanou "Havel" nebo přezdívkou "Čeněk". Pokud ano, pochlubte se nám. Chystáme k jeho výročí malou výstavku v obecní knihovně.

Havlové žili na různých místech obce. Kde se ale ve Křtinách vzali? Pro odpověď se musíme vypravit o dvě generace hlouběji do minulosti, k Vincentovu dědečkovi. I on se jmenoval Vincenc a narodil se v Rychnově nad Kněžnou, v rodině rychnovského měšťánka Ignáta Havla. Když se v polovině devatenáctého století rozhodovalo čím bude, volba padla na ševcovinu. Vyučil se a opustil otcovský dům. Co jej přivedlo právě do Křtin, to se už asi nedovíme, jisto ale je, že se usadil "na kvartýře" v domku

Antonína Cupáka čp. 42 na Pusté straně a tam ševcoval. Následky se záhy dostavily: počátkem roku 1863 se kvapně oženil s Cupákovou dcerou Josefou a o dva měsíce později se jim narodil první syn. Záhy poté se mladá rodina přestěhovala do Chaloupek čp.56, kde se jim rodily další děti. Nejmladší syn Jaromír se ovšem 15. ledna 1874 narodil v čp. 31 (dnes Laďa Kocman, tehdy Kučerovo - o čtyři měsíce později dům vyhořel a změnil majitele). Jaromír se vyučil malířem pokojů a právě on se stal otcem našeho slavného rodáka. Manželku si však přivedl z Vysočiny, takže nejbližšími křtinskými příbuznými Vincence Havla zůstávají potomci Antonína Cupáka a jeho ženy Josefy, rozené Pokorné.

Petr Švenda

*Rozsáhlé dílo předvedl
Vincenc Havel
na devíti samostatných
výstavách.*

Slovo pana rady - Páskův hostinec

Ještě před stoletím byla "civilním" centrem Křtin bez pochyby hospoda "U Pásků". Rozlehlá usedlost čp. 29 (dnes Drápelovi), vlastněná jednou z nejstarších křtinských rodin, po staletí fungovala jako místo, kde se sbíhaly všechny nitky civilního hospodářského a společenského života v obci a jako zájezdní hostinec byla známa pocestným i formanům z širokého okolí. Kdo procházel Křtinami, nemohl Páskův hostinec minout.

Není proto divu, že se z řad vlastníků usedlosti odpradávná rekrutovali purkmistři, rychtářové, konšelé a starostové obce, jakož i později činovníci sokolští. Ostatně i náš dnešní místostarosta Emil má v rodném listu příjmení Pásek. Dejme proto po čase opět slovo jednomu z dávných obyvatel hostince, soudnímu radovi Ferdinandu Páskovi, který ve svých pamětech krátce vzpomenu, jak vypadal na počátku dvacátého století všední den v Páskově hostinci:

„Ticho v hospodě nebývalo, ve dvoře stály pravidelně povozy faktorů a dvůr se vyprazdňoval až k ránu. Také obchodníci s potravinami a řezníci, kteří jeli do Brna na trh, se stavovali v hospodě ve Křtinách. Naše hospoda hrála důležitou úlohu v tomto životě formanském, ale i studenti často přespali a dobře se najedli. Vrata viděl málokdo zavřená, jen při bouři a větru. Zavírala se totiž až po třetí hodině (*ranní, poz.red.*) za posledními faktory a znovu se otevírala před šestou hodinou ráno. Duší hospody byla do roku 1914 stařenka Amalie. Spáti chodila poslední a stávala mezi prvními.“

Svět se mění. Zatímco v dřívějších dobách byl lidský život příliš krátký na to, aby jedinec během něj postřehl, že se něco podstatného změnilo, dnes člověk odchází do důchodu v úplně jiném světě, než do kterého se narodil. A tak je pro nás těžké pochopit, jakým způsobem byl organizován běžný život v době, kdy se narodili naši pradědečci. Kdo dnes ještě ví, kdo byli třeba takoví faktoři? Přitom bez faktorů si lze jen velmi těžko představit fungování tehdejší společnosti, založené na domácí výrobě. Většina tehdejších obyvatel obcí na sever od Křtin nemohla dojíždět za prací do brněnských manufaktur a fabrik. Pokud nenašli obživu v zemědělství, byli proto nuceni hledat si živobytí v domácí výrobě. Proto bylo mezi našimi předky velké množství například tkalců, kteří na domácích stavech vyráběli třeba kašmír nebo perleťářů, kteří doma soustružili perleťové knoflíky. A právě za těmito drobnými dělníky dojížděli obchodní zprostředkovatelé, zvaní faktoři, kteří skupovali jejich produkci a prodávali jim suroviny nezbytné k další výrobě. Jak dokládá vzpomínka pana rady, stavovali se pak tito faktoři navečer cestou zpět do Brna v jejich hostinci, aby se před další cestou důkladně občerstvili a napojili koně i sebe. Pan rada se bohužel nezmiňuje, co říkala paní faktorová, když manžel přijel domů až k ránu.

Petr Švenda

I.Světová válka - výročí 100 let .

Ještě na počátku 20. století patřily Země koruny české do habsburské koruny rakousko uherské, jelikož 392 let vládli Habsburkové českému trůnu.

28. června 1914 byl v srbském Sarajevu spáchán atentát na následníka habsburského trůnu, arcivévodu Ferdinanda d'Este a jeho manželku Žofii, což vedlo militaristické kruhy Rakouska - Uherska a později Německa k rozpoutání války proti Srbsku, následně k I. světové válce. Česká společnost nesdílela německé nadšení, že srbské protivníky "umlátí čepicemi". Podléhali však branné povinnosti.

Čeští vojáci rukovali do kasáren s nevolí a rostl mezi nimi pocit národního ohrožení. Čeští politici - T.G.Masaryk, Karel Kramář, Dr. E. Beneš, R.Štefánik se orientovali na rozbití habsburské monarchie. Spojovali s tím vítězství demokratických sil Evropy v Dohodě. Byl vytvořen domácí odboj pod názvem Mafie. V r. 1916 vznikla v zahraničí Národní rada Československá.

V carském Rusku žilo 100 000 Čechů a Slováků, kteří utvořili dobrovolnickou jednotku "Česká družina", k níž přebíhali Češi a Slováci z rakousko-uherských zákopů. Dne 2.července 1917 došlo k těžké bitvě u Zborova, kde zvítězili českoslovenští legionáři. Ovšem později se zjistilo, že na rakouské straně bojovali také čeští vojáci. Dalším vojenským úspěchem legionářů byly těžké boje u železniční stanice Bachmač na Ukrajině s německou přesilou. Do bojů zasáhly také dva české obrněné vlaky, jimiž se pak dvě divize legionářů vydaly po sibiřské magistrále směrem na východ, k návratu domů, poté co celou situaci zkomplikovala ruská revoluce.

Téměř neuvěřitelně zní písemný záznam z bezprostřední blízkosti nepřátelských linií na ruské frontě, kde proti sobě stáli ruští a "rakouští" čeští vojáci - bylo to v době vánoční. Jejich linie byly tak blízko, že na sebe nejen viděli a pokřikovali, ale že se i na zapřenou navštěvovali. Jedni se nechali od druhých ostříhat a jim na oplátku poskytli alkoholické pití. To vše samozřejmě tajně a bez vědomí nadřízených císařských důstojníků. Taková vojenská provinění byla tvrdě trestána. Ale řadoví vojáci - slovanského původu na obou stranách - nezapřeli v sobě lidský cit i když byli mocí postaveni proti sobě.

Na západní frontě v rámci Dohody vznikly československé legie ve Francii a Itálii: Arras, Vouziers a Doss Alto.

Z našich občanů bylo do rakousko-uherské armády postupně povoláno 99 křtinských občanů. Většina se z fronty vrátila živá, avšak 17 občanů padlo, 8 jako pozdější legionáři - těm je věnován památník legionářů.

Dne 28. října večer byl vyhlášen Národním výborem vznik Československé republiky. Ten den slavíme jako státní svátek. Křtinští občané se ovšem zprávu dozvěděli až následující den. Teprve pak u nás propukla radost ze skončení války a vzniku svobodného státu.

Dr.Zdeněk Opletal, kronikář

Znáte tyto zajímavosti o naší obci?

Co mohlo postihnout Křtiny a jejich občany v poslední dny války?

Štěstím pro Křtiny v posledních čtrnácti dnech války bylo, že bezprostřední linie fronty se zastavila v prostoru Březiny a Vlčence. Březinská kronika uvádí, že v obci padlo 17 rudoarmějců. Jiný zdroj uvádí 22, nepočítaje v to 5-6 sovětských důstojníků, kteří se stali obětmi nemilosrdné německé vraždy.

Křtiny byly po tuto dobu ostřelovány z letadel i z pozemních zbraní, jež způsobily několik požárů stavení a smrt 2 křtinských a 3 mimo-křtinských osob. Počet mrtvých německých vojáků není znám. Kdo ví, jak by vše dopadlo, kdyby boje probíhaly přímo v naší obci. Měli jsme opravdu nesmírné štěstí....

Jaká byla doprava ze Křtin do Brna na počátku 20. století?

Do doby zavedení pravidelné autobusové dopravy jezdil každodenně do Brna lehký koňský vůz poštovního úřadu Křtiny, který umožňoval dopravu poštovních zásilek i osob. Po zavedení autobusové dopravy (1916) pro 36 osob trvala cesta ze Křtin do Brna hodinu a půl. Jezdilo se 2x denně, rychlostí 25 km/hod po kamenitých a blátivých silnicích na tvrdých gumových obručích.

kronikář

Lesní muž

Před časem zmínil dr. Opletal ve Zpravodaji zajímavou postavu naší minulosti, poustevníka Vincka Doležala. O jeho životě kolují všelijaké dohady a polopravdy. Zajímavý článek, který tyto dohady uvádí na pravou míru, lze nalézt na internetových stránkách Vinckovy rodné obce Habrůvky. Autora článku, který zřejmě Vincka osobně znal, se nám zatím zjistit nepodařilo, ale na zajímavosti to článku nic neubírá. Proto vám jej, se svolením habrovských, přinášíme.

Vincenc Doležal se narodil v Habrůvce dne 4. září 1862 a pravděpodobně již jako malý chlapec ztratil rodiče. Neměl se o něho kdo starat a tak se ocitl v obecní pastoušce, kde bydleli a žili ti nejubožejší lidé obce. Jako chlapec spával na dřevěné lavici a přikrýval se starým kabátem, který dostal od Kartousů. Do školy jistě nechodil, protože tou dobou ve vsi škola ještě nebyla. Aby se naučil číst a psát, o to se nikdo nestaral. Jakmile Vincek povyrostl, musel už pomáhat v hospodářství u sedláků, aby si zasloužil žvanec jídla. Tu a tam nasekal dříví, pomáhal při mlácení obilí, shraboval na poli klásky, vybíral brambory. Později pomáhal při stavbě domků, dřevařům v lese svázet dřevo, na pile skládal prkna a tak se živil. Staral se už sám o sebe a to jej uspokojovalo. Když byl náhodou za prací v sousední obci, vyspal se ve stodole, pod kůlnou, na půdě nebo v kupě sena. Jindy se vracel večer do Habrůvky mezi své, do pastoušky.

Jednou, ještě v mladších letech, při toulce lesem náhodou došel až na Krkavčí skálu. U zábradlí se posadil na kámen a zahleděl se dolů do Josefovského údolí. Tím krásným pohledem až se mu zatajil dech. Protějščí listnatá stráň, skály, louky, Křtinský potok, vše mu bylo tak známé, že se nestačil divit. Připadalo mu jako by tu krajinu znal. Že by zde už někde byl? Nemohl se upamatovat, že by tudy už někdy šel. Po klikaté cestě sestoupil strání krok za krokem plný úchvatného dojmu dolů až na silnici do údolí. Díval se pozorně na všechny strany a u rozcestí vedoucího k Olomučanům, Adamovu a Křtinám se zastavil a v němém úžasu mu oči zasvítily. Připadal si jako ztracený syn, který se vrací zpět do rodného domova po dlouhé době, ta chvíle a ten den byly rozhodující pro celý jeho život. Poznal, že zde je jeho místo, kde může pevně stát na svých nohou a jedině zde bude doma. Od toho dne si Josefovské údolí tak oblíbil, že se v ta místa často vracel.

Během času si našel vhodné místo v jeskyni Kostelíku, kde se ubytoval na trvalo. Jeskyně se nachází na stráni Josefovského údolí a je

průchozí. Jdeme-li do Kostelíku od Býčí skály hned za vchodem na pravé straně boční skály je výklenek, který je chráněný od silného proudění vzduchu. A to bylo vhodné místo pro Vincka Doležala. Nanosil si tam suché napadané listí a tam spával. Odtud chodil do Habrůvky, do Josefova, kde se zastavoval v Hostinci Josefa Šimka, do Olomučan do obchodu Adolfa Jaška. Jindy si zašel do Babic a Adamova. Když dorostl v mladého muže, už se cítil naprosto svobodným, nezávislým člověkem s lehkým srdcem. Nejraději se však toulal po lesích se silnou holí v ruce. Na zádech nosil pytel, připevněný popruhy a na hlavě klobouk bez střechy. Jen ten vršek. Střechu klobouku nožem pěkně odřízl a teprve potom si jej posadil na hlavu.

V obličejí byl snědý, tupého nosu, šedých očí a v dospělých letech se strniskem na bradě. V zubech se mu houpala nepostradatelná fajfka. Ustrojení měl ošumělé, ve všední dny jako v neděli.

Tak jsme Vincka znali a viděli vandrovat po cestách v lese a občas ve vesnici. Do vsi chodil, jen když potřeboval něco koupit, nebo k holiči se nechat oholit a ostříhat. Na jeho bradě a hlavě se učili učni holit a stříhat. Mistr jim Vincka svěřoval, neboť od něho nežádal zaplacení. V celém okolí lidé jej znali a hospodyně mu dávaly něco k jídlu od oběda, nebo kus chleba, či pečivo.

Vincek byl velké dítě přírody. Moc nemluvil, jen tak něco pro sebe zamumlal. Kostelík se stal jakýmsi útočištěm poustevníka Vincka. V létě se mu dařilo celkem dobře. Na jaře mu kukačka kukala, ptáci zpívali od rána do večera, dole v údolí bublal potok a z dále ze zátočiny slyšel klapot mlýna. Na podzim ve volných chvílích zašel si na nedalekou Krkavčí skálu, odkud měl překrásný pohled na pestrobarevné stráně, táhnoucí se údolím od Křtin až k Adamovu. Za slunečných dnů každým rokem opakovaná krása si jej tak podmanila, že svůj příbytek by neměnil za žádný přepychový byt na celém světě. Hůře bylo v zimě, když napadl sníh a nastaly mrazy. V tu dobu se přestěhoval na babickou stráň, naproti mlýnu do jeskyně Jáchymky. Ta je uzavřená a z jejího nitra vane teplejší vzduch. Tam vydržel za pomoci dobrých lidí až do jara.

Do Habrůvky přišel v třicátých letech nový hajný, Antonín Agrikola a bylo mu přiděleno polesí Krkavčí skála. Jednou když šel pochůzku svým úsekem z Habrůvky do Josefovského údolí, přišel na rozcestí a dal se

cestou, která odbočovala na levou stranu. Došel k jeskyni a najednou před sebou spatřil zarostlého, ošumělého muže, jak sedí ve výklenku a vedle sebe míchá v hrnci těsto na bramborové placky. Hajný Agrikola zůstal překvapením stát a zeptal se Vincka co tu dělá. Ten něco pro sebe zabručel, hajný mu nerozuměl ani slova. Když se Agrikola vrátil z lesa, zašel do myslivny, aby ohlásil co zjistil. Jeho představený, kontrolor Pavel Říha se na nového hajného pousmál a řekl. Toho já dobře znám. Je to Vincek Doležal a patří do Habrůvky. Tak se Agrikola seznámil s lesním mužem. Netrvalo dlouho a hajný navštívil Doležala v Kostelíku znovu. Na to přišel Vincek do úřadovny kontrolora Pavla Říhy a žádal ho, aby odprodal jeden pevný metr palivového dřeva. Kontrolor i přítomný Agrikola se překvapením podívali na Vincka. Řekli mu, že kolem Kostelíka je dosti suchého dřeva, že nemají námitek, když si je posbírá a spálí.

Vincek však trval na svém, že zadarmo dřevo nechce. Po dalším dohadování vyndal z kapsy pytlík z punčochy, rozvázal jej a vysypal jeho obsah drobných peněz na stůl. Když se oba lesáci nemohli Vincka zbavit, Říha vzal z hromádky několik drobných mincí a prodej byl hotový. Vincek Doležal byl uspokojený a odešel. Od této události hajný Agrikola při pochůzce lesem navštěvoval lesního muže v jeskyni a držel nad ním ochrannou ruku. Nezapomínal na něho a nosil mu jídlo, sem tam i nějakou korunu na přilepšenou. Poznal, že Vincek Doležal nikdy nežebral a při vši té bídě, i když bydlel v jeskyni, zůstal poctivým člověkem.

Ředitel školního statku Vysoké školy zemědělské a lesnické v Brně, prof. Gustav Artner, jemuž podléhalo ředitelství lesů v Adamově, mnohokrát navštívil Vincka v Kostelíku a vždy mu přinesl nějaký balíček tabáku. I v obchodě Emanuela Sládka v Adamově, kam Vincek občas chodil pro svůj velmi skromný nákup, měl od ředitele školního statku nějakou dvacetikorunu k dobru. Při těchto návštěvách profesor Artner pojmenoval Vincka lesním a skalním mužem.

Jednou v létě, když jsem přijel do Habrůvky na dovolenou, jedna z prvních mých cest jako obvykle vedla do Josefovského údolí. Šel jsem sám lesem po turistické značce okolo obrázku Panny Marie, připevněném na buku, až jsem svážnou cestou došel ke Kostelíku. Z jeskyně vystupoval kouř. V tichosti jsem popošel až do její blízkosti. Aniž bych byl zpozorován, uviděl jsem Vincka sedět přikrčeného na bobku u ohně. Právě

si hořícím dřívkem zapaloval fajfku. V pološeru jeskyně plápolal oheň ozařoval jeho zarostlou tvář. V tichosti jsem ustoupil, abych nevyrušil lesního muže z jeho klidné pohody. Vincek nebyl žádným náboženským fanatikem, ani asketou. Mnozí lidé jej považovali za lenocha, tuláka, žebráka či blázna, za to že svým životem a chováním se lišil od ostatních. Nikdy nevníkli pod povrch jeho myšlení a života.

Celé desítky let tak žil a živořil poustevník, lesní a skalní muž, Vincek Doležal s pocitem naprosté svobody. Nelovil v lese zvěř pro svoji obživu, nekradl, nežebral, nikoho neobtěžoval, žádnému nepřekážel. Lidé si na něho zvykli a lesáci ho měli rádi. Někdy se najedl do sytosti, zatím co jindy uléhal ke spánku s prázdným žaludkem. Když neměl tabák, kouřil suché bukové listí. Neměl rád návštěvy turistů v Kostelíku ani zvědavce.

Obecní zastupitelstvo v Habrůvce, za starosty Josefa Poláka, jednalo za první republiky o Vinckovi a usneslo se, aby byl znovu ubytován v obecním domku. Přivedli ho, očistili, dali mu čisté prádlo a nějaké oblečení, ale nevydržel tam. Odešel zpátky do Kostelíka. Později se obecní zastupitelstvo rozhodlo, aby byl dán pro jeho ubohý stav do nemocnice k Milosrdným bratřím do Brna. Vincek se tomu rozhodnutí bránil, že do nemocnice nepůjde. Po dlouhém dohadování byl přece poslán do nemocnice. Lesní muž za žádnou cenu nemohl v nemocnici vydržet. Stále toužil dostat se ven, na svobodu, na kterou tolik přivykl. Podařilo se mu z nemocnice utéci a nadále přebýval v Kostelíku. Za ta léta strádání zestárnul, nohy mu už tak nesloužily, dech mu nestačil, když měl docházet do Adamova, Olomučan nebo do Habrůvky sehnat něco k jídlu. Odešel z jeskyně a uchýlil se do dřevěné, opuštěné boudy u mramorového lomu blíže Křtin, aby neměl daleko do vsi.

Život Vincka Doležala, poustevníka, lesního a skalního muže Moravského krasu se pomalu naplňoval. V dřevěné boudě už dlouho nevydržel. Nemocný, zubožený, přečkal ještě poslední zimu a lesy nad Josefovským údolím mu zašuměly poslední chorál.

Dokladem toho je zápis v knize úmrtí na straně 51 MNV ve Křtinách, okres Blansko, prokazující, že Vincek Doležal, svobodný, povoláním almužník v Habrůvce, zemřel 7. března 1936 ve věku 74 roků. Příčina smrti, zkornatění cév a vleklý zánět průdušek.

Pochován je na hřbitově ve Křtinách.

Autor nezjištěn

O Vinckově dětství dovolíme si krátký dodatek:

Když se v polovině devatenáctého století rozhodl habrovský ševcovský pomocník Ignác Doležal oženit, neměl to snadné. Byl nemanželského původu, což v té době stačilo, aby na něj sousedé hleděli skrz prsty. Měl hluboko do kapsy a mladá děvčata se mu vyhýbala. Proto, když se v roce 1858 šestadvacitiletý Ignác oženil, vybral si za manželku o dvanáct let starší Antonii Kartousovou. Netušil přitom, že právě jim dvěma je souzeno zplodit legendárního "Lesního muže".

Jediný syn Vincenc se jim narodil po čtyřletém manželství v sobotu 4. října 1862, o měsíc později, než uvádí článek. Antonie měla v době Vinckova narození již 43 let a když bylo Vinckovi deset, zemřela. Doležalovi žili patrně už předtím nuzně, ale teprve po smrti matky nastaly Vinckovi opravdu těžké časy. Jaký osud potkal ovdovělého Vinckova otce, to se nám zjistit nepodařilo, ale zdá se, že se nedokázal o Vincka postarat a možná i odešel z Habrůvky. Vinckovi dobrodinci Kartousovi, o jejichž kabátu se článek zmiňuje, byli zřejmě jeho příbuzní z mamičiny strany.

Na webových stránkách jeskyně Býčí skála se před časem objevila tato unikátní fotografie z archivu proslulého krasového badatele Karla Absolona, na níž je prý Vincek Doležal s nezbytnou fajfkou zachycen.

Redakce.

FEJETON

Chléb náš vezdejší

V době, kdy šedesátá léta spěla teprve do své poloviny, byl jsem ještě příliš mlád na to, abych dostatečně vnímal vůni blížícího se Pražského jara. Zato jsem intenzivně vnímal jinou vůni, která rozechvívala mé chlapecké chřípí daleko smyslněji.

Byla to vůně čerstvého chleba. Ani nevím, odkud jej k nám vozili. Byl pečen v odpolední směně, jak se slušelo na tehdejší dobu a přiváželi jej až za šera, dávno poté, co paní Študlová zavřela krám.

A tak jsme my, školáci, vždy navečer vyfasovali síťovky a pár korun a pověřeni důležitým a krásným úkolem, usedli na kovové zábradlí u potmělé samoobsluhy a klábosíce o všem možném, vyčkávali jsme příjezdu pana pekaře Moučky.

Potom přijel. Někdy v sedm, někdy i později. Rozesmátý, vždy dobře naložen otevřel dokořán plechová boční vrata své žluté pekařské dodávky a my jsme lačně nassáli onu nádhernou rozpalenou vůni, ve které byla zakleta všechna roční období rolnického života.

Paní Ščudlová znovu otevřela krám a během několika minut nám rozprodala všechny ty krásné kulaté žhoubící pecny, horké tak, že jsme je sotva udrželi v rukou. Jejich křupavá popraskaná kůra neodolatelně lákala.

A tak jsem vždy přinesl domů okousaný bochník, smířen s tím, že zase dostanu vynadáno, podobně jako mí kamarádi, kteří okusovali své bochníky stejnou měrou.

Pak jsme vyrostli z dětských let, postavili si novou samoobsluhu a ani nepostřehli, kdy pana Moučku odvál čas i s jeho žlutou dodávkou a rozpálenými pecny. Pečivo začali dovážet v otvírací době a místo chleba vozili studené jalové a kyselé bochníky s gumovou tenkou kůrkou, které se už druhý den rozpadaly v drť. Zatímco nás museli kdysi rodiče trestat, abychom nejedli chléb hned v krámě, naše následovníky museli naopak přemlouvát, aby jej jedli alespoň doma k snídani.

Nevím, co se stalo v sedmdesátých a osmdesátých letech s chlebem mého dětství, ale první myšlenka, která mne napadla po změně společenských poměrů, byla myšlenka na chléb: třeba jej zase někdo začne dělat tak dobrý, jako tenkrát. A skutečně. Desítky druhů chleba, které dnes nabízejí desítky pekáren, jsou někdy lepší, někdy horší, ale je z čeho vybírat. Leckdo si navíc peče v domácích automatech jakési buchty, kterým také hrdě říká chléb. Já si doma zadělávám po vzoru své tečovské stařenky na opravdový pecen.

Stejně mne ale vždy, když přijdu do samoobsluhy, napadne stejná otázka: přijel už pan Moučka s chlebem?

Petr Švenda

Zpravodaj vyšel nákladem 300 ks. Občanům Křtin je zdarma distribuován do poštovních schránek. Svoje příspěvky a náměty zasílejte na e-mailovou adresu zpravodaj@krtiny.cz, případně doneste na ÚM Křtiny osobně. Uzávěrka příštího čísla je **17.června 2016**. Za věcnou správnost příspěvku odpovídá autor. Redakční rada si vyhrazuje právo příspěvku dle potřeby krátiť, případně stylisticky upravit nebo nezveřejnit. Vydává Komise pro informatiku Zastupitelstva městysu Křtiny. Šéfredaktor: Petr Švenda. Tisk: Tiskárna Brázda. Registrováno **MK ČR E 20584**.